

Kitap Eleştirisi

Zehra, AKSU, Enerji Bölgeselciliği: Őanghai İşbirliği Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliği, Nobel Bilimsel, Ankara, 2023, ISBN: 978-625-398-456-4

Büşra YENGEÇ ERSİN¹

Zehra Aksu'nun kaleme aldığı “Enerji Bölgeselciliği: Őanghai İşbirliği Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliği” başlıklı kitap, enerji bölgeselciliği hakkında kuramsal bilgilere yer vermesi ve bu konunun örnek olaylarla aydınlatılması bakımından özgün bir eserdir. Söz konusu kitap, üç ana bölümden meydana gelmektedir. Aksu'nun doktora tezinden türettiği bu eserin teknik detaylarına bakıldığında ise bu matbuatın 16,5x24 cm ebadında ve 234 sayfa ihtiva ettiği görülmektedir. Kitapta çalışmanın asıl amacının Őanghai İşbirliği Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliği örnek olaylarının enerji bölgeselciliği temelli incelenmesi olduğu belirtilmiştir. Nitel araştırma ve karşılaştırmalı çözümleme yöntemlerine başvuru edilen eserde daha ziyade çevrim içi ortamdan toplanan birincil ve ikincil kaynaklardan istifade edilmiştir. Bu eserde yazar, Őanghai İşbirliği Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliğinin enerji bölgeselciliği bağlamında değerlendirilmesinin ardında yatan sebeplerin neler olduklarını aydınlatmaya gayret etmektedir.

Yazar, okuyucularına araştırmasının hedeflerini giriş bölümünde (s.1-12) sunmuştur. Bu hedefler arasında; bölgeselleşme ve türlerinin açıklanması; enerji havzalarından olan Avrasya'nın çözümlenmesi; söz konusu bölgedeki enerji sorunlarının ele alınması ve Őanghai İşbirliği Örgütü ile Avrasya Ekonomik Birliği bağlamında enerji bölgeselciliğinin tahlil edilmesi gibi hususlar bulunmaktadır. Aksu, yukarıda sayılan araştırma hedeflerine ulaşmak amacıyla araştırmasında bazı sınırlılıklar çizmiştir. Bu minvalde yazar, çalışmasını bahse konu iki örgüte üyeliği bulunan ülkelerle sınırlandırmıştır. Ayrıca Aksu bunu yaparken, yalnızca fosil kaynaklar üzerinden bir çözümleme gerçekleştireceğini açıkça belirtmiştir.

Eserin içeriği hakkında ise genel olarak aşağıdaki değerlendirme yapılabilir: Kitabın birinci bölümü “Bölgeselleşme ve Enerji Bölgeselciliği” (s.13-59) başlığıyla kaleme alınmıştır. Bu bölümde yazar ilkin, bölgeselleşmenin tarihsel arka planına vurgu yaparak söz konusu kavramın çeşitlerinden bahsetmiştir ki bunlar ekonomi, siyaset ve güvenlik başlıklarında değerlendirilmişlerdir. Sonrasında ise çalışmada merkezi bir yer işgal eden enerji bölgeselciliği kavramı hakkında okuyucuya detaylı bilgiler verilmiştir. Aksu, bu minvalde üretim, tüketim, transit ve çevre güvenliği hakkında ayrıntılı çözümler yapmıştır. Yazar, “Avrasya'da Enerji Bölgeselciliğine Giden Yol: Bölgede Yaşanan Enerji Güvenliği Sorunları” (s.59-137) başlıklı ikinci bölümde ise Avrasya'daki enerji kaynaklarını mercek altına almıştır. Akabinde ise söz konusu bölgedeki enerji güvenliği sorunlarından bahsetmiştir. Yazar bir önceki bölümde “enerji bölgeselciliğinin güvenlik hedefleri” doğrultusunda Avrasya'daki enerji güvenliği sorunlarını değerlendirmeye tabi tutmuştur. Eserin üçüncü bölümü ise “Avrasya'da Enerji Bölgeselciliği: Őanghai İşbirliği Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliği Ampirik Vaka Analizleri” başlığıyla kaleme alınmıştır. Bu bölümde Aksu, örnek olaylar olarak seçtiği Őanghai İşbirliği Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliğini enerji bölgeselciliği bağlamında tahlil etmiştir. Bu bölümde yazar, öncelikle söz konusu örgütlerin kuruluşlarından başlayarak, bazı temel bilgiler vermiştir. Daha sonra adı

¹ Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Doktora Programı, E-mektup: busraersin@trakya.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0287-5460

geçen örgütlerin faaliyetlerinin enerji bölgeselciliğine etkileri tartışılmıştır. Yazar bu incelemede örnek olayları, Palestini Hancock ve arkadaşlarının “The Politics of Energy Regionalism”² başlıklı çalışmalarında ortaya koydukları kıstaslar (itici güçler, kurumsal yapılanma ve alınan kararlar) temelinde çözümlediğini dile getirmiştir. Kitabın son bölümünde (s.205-215) ise ilkin elde edilen sonuçların bir özeti sunularak çalışmaya konu olan örnek olaylar bağlamında ortaya atılan hipotezlerin doğruluğu sınanmıştır. Yazarın bu çalışmada ulaştığı sonuç ise, Şanghay İşbirliği Örgütünün, Avrasya Ekonomik Birliğine nazaran enerji bölgeselciliği bağlamında daha somut çalışmalar gerçekleştirdiği yönünde olmuştur.

Yukarıda teknik bilgilerine ve içerik detaylarına yer verilen kitabın uluslararası ilişkiler ve enerji alanında önemli bir boşluğu doldurduğu açıktır. Özellikle üzerinde anlaşmaya varılamayan “enerji bölgeselciliği” gibi kavramların tüm detaylarına yer verilerek, örnek olaylar mucibince açıklanmaları okuyuculara ve araştırmacılara yol gösterecek niteliktedir. Dolayısıyla eleştirisi yapılan bu eser, günümüzde uluslararası sistemi oldukça meşgul eden enerji konusuna farklı bir açıdan yaklaşmaktadır.

---

² Hancock, Palestini, vd., The Politics of Energy Regionalism, The Oxford Handbook of Energy Politics, Oxford University Press, UK, 2020, s.10-13.